

Tor

regényrészlet

A luxushajók nem köthetnek ki Dubrovnik kis kikötőjében, túl sok helyet foglalnának el, így a *Fantastic Voyage* is a parttól távolabb eresztette le a horgonyt. Míg vártuk a turistákat szállító hajót, percekig bámultam a több évszázados mészféher épületkompozíciót, a bástyáit, az érdes falait, az égnek meredő templomok hegyes tornyait. Tőle nem messze a Lokrum-sziget zöldellt, olyan volt, mint egy szeméremdomb, naturista strandot is kialakítottak rajta. Dubrovnik egykor független köztársaságként Velence komoly riválisának bizonyult az Adrián. Sokáig egyetlenegy háború sem hagyott nyomot az épületeken, a legutóbbi balkáni banzaj azonban nem finnyáskodott. A montenegrói–szerb nehéztüzérség felsorakozott a kopár hegyoldalon, a tengerről pedig a hadihajók ágyúzták az óvárost. Barátom, Davor épp egy ilyen hajón szolgált szakácsként. Esténként a tisztjei fogadást kötöttek, hány parti házat fognak kilőni, ahol épp vacsorára készülődnek a helyiek. Egy alkalommal fölszólították Davort is a fedélzetre, nézzen bele a távcsőbe. Belekukkantott, egy család épp vacsorázott a gyertyafénynél. A hajós tiszt parancsot adott, hogy tüzeljenek. Robbanás, majd csönd. A tiszt kikapta Davor kezéből a távcsövet, majd vállon veregette, jó oldalon szolgálsz, komám, ez külön ajándék volt számodra. Davor horvát származású volt, akárcsak a felrobbantott család a parton.

Amikor az óváros főbejárata előtt, a pilei kapunál elmeséltem Aksának Davor esetét, megszorította a kezemet. Tegnap édesanyjával beszélt Skype-on, elárulta, hogy együtt vagyunk, hogy meg akarom kérni a kezét. Anyja tajtékozott, nem házasodhat össze olyan férfival, aki nem muszlim. Döntenie kell köztem és India között. Elhallgatott. Hát nem azt állította-e korábban, hogy Új-Delhiben sokkal nyitottabbak az emberek, sőt, több muszlim nő él nem muszlim férfival, csóváltam a fejem. Édesanyja apja halála óta egy szélsőséges muszlim szervezethez sodródott, az Al-Umar Mujahideenhez, ott talált vigaszt. Az indiai kormány azonban betiltotta a terrorizmussal vádolt szervezetet, anyja pedig eladta a kis lakásukat Delhiben, majd a közeli Muzaffarnagar városába költözött, az egymással hadilábon álló radikális muszlim és hindu szervezetek harci övezetébe. Amennyiben Aksa azonnal nem költözik haza, az anyja panaszt tesz az imámnál, a vallásvezetőnél. Lehet, hogy megkegyelmeznek, és minden rendben lesz, biztattam. Szó sem lehet róla, választások lesznek, ilyenkor még kiélezettebb a feszültség, válaszolta keserűen. Ha kiderül, hogy házasság előtt összefeküdtünk, kiátkozzák, többé nem térhet vissza Indiába. Odahaza végeznek vele. És az indiai törvények, kérdeztem. Aksa lehajtotta fejét, megvan rá a módszerük, hogy so-hase derüljön ki a nyilvánosság előtt, ki volt az elkövető. És ha fölveszi a hindu

vallást? Úgy nézett rám, mint aki át akarja harapni a nyakamat. Egyrészt ne keverjem össze az európai Krisna-tudattal, a hinduizmus sokkal több annál, abba bele kell születni, másrészt a hinduk ölték meg az apját, forogna a sírjában, ha még a hitét is megtagadná! Rendben, a barátnője, Divya kivételes hindu, de akkor is! Elhallgattam egy pillanatra, majd megfogtam a kezét, és elhaladtunk a kapu fölött őrökődő Szent Balázs szobra és a három márványfej alatt.

A Stradun nevű sétálóutca márványkockái úgy fénylettek, mint a tükör. Jobbra a kis Onofrio-kútnál turisták fényképezkedtek, a galambok a kút kávéjánál várták a csipsz-, kenyér- és kiflifalatokat. Lusta macskák heverésztek a kút mögötti fa hűvösében. Mindenfelé éttermek, színes butikok, galériák. Az utcán az amatőr festők giccses Dubrovnik-képeket árultak, a város élte a nyári turista-szezon zsúfolt mindennapjait. Az emberek nem pusztán a Stradunon, hanem a szűk kis utcácskákban is nyüzsögtek. A luxushajónk miatt megkétszereződött az embertömeg, folyton testeknek dörgölőztünk, nehezen haladtunk. Bábeli lárma. Letértünk egy szellősebb sikátorba, meg akartam mutatni Aksának egy reneszánsz kori graffitit. A dalmát barátom, Rade mesélte, hogy az elején jobbra kell fordulni a Zlatarić utcába, és az éttermek közötti falon ott lesz. Kis segítséggel ugyan, de megtaláltuk a Szent Rókus-templom falába vésett szavakat:

PAX VOBIS. MEMENTO MORI
QUI LUDETIS PILLA.
1597

Béke veletek. Emlékezzetek a halálra, labdajátékosok, világítottam meg Aksának a graffiti értelmét. A középkor óta a kölykök a közelben fociznak, a Szent Rókus-templom fala a kapu, vagy a közeli Široka utcában rúgják a bőrt, a falak pedig eléggé visszhangosak, valamelyik korabeli lakó vagy tanuló diák nem bírta cérnával, így próbálta elrettenteni a zajos futballozókat. Aztán elvezettem Aksát a nevezetes árvaházhoz, a befalazott ajtaja fölött még mindig ott a latin nyelvű idézet:

COCHALVIT COR MEU ITRA ME ET DITATIONE MEA EXEARDESCET IGNI

Elővettem a mobilomat, bekapcsoltam a netet, beírtam a keresőbe a szöveget. Dávid 39. zsoltárából származott: „Fölhevült bennem az én szívem, gondolatomban tűz gerjede fel”. Megkerestem az angol fordítást is. Aksa lelassított, szemmel láthatóan kínlódott. Nem tud lemondani Indiáról, de rólam sem. Akkor még ne utazzon haza, bármit is mond az anyja, válaszoltam. Elmentünk a Gundulić térre, a közepén barokk-kori szobor, a horvát költőt, Ivan Gundulićot ábrázolja, aki eposzt írt a török Oszmánról. Olvastad, kérdezte Aksa. Nem, motyogtam. Körülöttünk zsongott a dalmát piac: zöldségek, gyümölcsök, zöld és fekete olívabogyók, tonhal, travarica és lozovača pálinka, fehér- és vörösbor, olaj, a kofák hangosan kínálták az árut, kóbor macskák ólálkodtak a standok körül, várták a potyafalatokat. Egy fiatal sráctól vettem száraz dalmát sonkát, pršutát. Kenyeret is szerettem volna hozzá, tudakolni kezdtem, hol a pékség. Viszont a kenyér szót ösztönösen szerbül mondtam, „hleb”, megfeledeztem arról, hogy horvátul „kruh”. A fickó összevonta szemöldökét.

„Jesi li ti Srbin?“, kérdezte mogorván.

„Ne, ja sam Mađar iz Vojvodine.“

„Aha, vidim voliš Ciganke!“, enyhült meg kissé, és Aksára mutatott.

„Sorry, I dont speak Croatian“, válaszolta Aksa visszafogottan.

„Odakle ti je ova?“, kérdezte tőlem.

„Iz Indije.“

„Evo vam malo travarice za dobru Kama sutru!“, kiáltotta nevetve, és nekünk ajándékozott fél liter gyógyfüves pálinkát.

„Ona je Muslimanka, ne pije“, mondtam neki, „Ali ja nisam, hvala ti!“, és eltettem a travaricát a hátizsákomba.

„Jebeš Muslimane, sve su ti to teroristi. Ajde, marš odavde!“, rivalt rám mérgesen az árus. Én pedig el sem köszöntem, magammal vontam Aksát, aki az egészből csak annyit értett, hogy a muszlimok terroristák. Pedig a háborúban együtt védtek a bosnyák muszlimok és a horvát katolikusok a várost a túlerőben lévő pravoszláv montenegróiakkal és szerbekkel szemben. Jobb, ha minél előbb elhúzzunk innen, javasoltam.

Továbbhaladtunk a katedrális irányába, ott leültünk egy jazzkocsmá épp üresen maradt asztalához. A biztonság kedvéért horvátul kértem a pincértől két italt.

„Dvije mineralne vode molim!“

„Gazirane?“, kérdezte a csontos arcú pincér.

„Negazirane“, válaszoltam.

Mi a különbség, kérdezte Aksa, amikor a pincér távozott. Szerbül nem „dvije“, hanem „dve“. Igazából, bizonyos nyelvjárásokban a horvátok is és a szerbek is használják mindkét változatot. Akkor meg mi a baj, csodálkozott Aksa, úgy olvasta a neten, itt véget ért a háború, közben szívószállal szűröskölt a citromkarikás ásványvizet. Á, a háború mindenütt olyan, mint a luxus a hajónkon: sohasem elég. Aksa eltolta magától a kiürített poharat.

„It's never enough!“, dúdoltam magam elé, majd az órára pillantottam. „Oh, it's time!“

Szóltam a pincérnek, fizettem, borraivalót is adtam, majd véletlenül szerbül köszöntem meg a szolgálatát, a „hvala lepo“ horvátul „hvala lijepo“-ként csengett volna. A pincér azonban nem hajtott el az anyámba, barátságosan intett búcsúzóul.